

Intervija ar Purvīša balvas nominanti Daigu Krūzi: „Mākslinieka loma ir radīt diskusijas, kas vedina uz pārdomām.”

Starp Purvīša balvas 2016. gada pirmā ceturkšņa nominantiem ir arī māksliniece Daiga Krūze ar personālizstādi "Vingrinājums. Ceļojums no bildes uz bildi" galerijā "Alma".

Daiga Krūze glezniecību un restaurācijas apakšnozari apguvusi Latvijas Mākslas akadēmijā. Māksliniece kopš 2004. gada sarīkojusi 15 personālizstādes, kā arī piedalījies dažādās grupu izstādēs daudzviet pasaulē, tostarp ceļojošajā projektā „Nozīmīgākie Latvijas laikmetīgie mākslinieki” Ņujorkā, Vašingtonā, Čikāgā un Rīgā 2012. gadā. Māksliniece Purvīša balvai nominēta vairākkārt, tai skaitā arī 2013. gadā par personālizstādi „Slēpnis” galerijā „Alma”.

„Daigas Krūzes izstāde nepārsteidz, bet iepriecina – jau pazīstamās emocionālās vaļsirdības un nesamākslotības dēļ, kas piemīt viņas darbiem. Kaut kādā ziņā tie ir pat pārāk „skaisti” – virtuozie triepieni, dzidrās krāsas, to spilgtie kontrasti, ainava, kas it kā ir abstrakta, it kā risina noteiktu sižetu. Taču arī tas ir Daigas trumpis – nepieskaņošanās rafinētajām receptēm mākslas „zaudētās nevainības” laikmetā (kas iestāties, protams, jau ļoti sen), palikšana pašai pie sevis un formu jūtīguma, kurā joprojām viņai Latvijas mākslā ir maz konkurentu,” izstādi vērtē lektore, kuratore un mākslas kritiķe Ieva Astahovska.

Ko simbolizē darba „Vingrinājums. Ceļojums no bildes uz bildi” nosaukums? Kas ir šis ceļojums – uz kurieni tas ved?

Esmu uzgleznojusi darbu sēriju, kur secīgi pēc kārtas norisinās darbība. Galvenais tēls pārvietojas no vienas gleznas uz nākamo. Tas ir līdzīgi kā animācijas kadros vai komiksa žurnālos, kuros ir atspoguļots kāds sižets. Notikumi ir attēloti tikai ar krāsu laukumiem bez teksta. Es izvirzīju sev uzdevumu šīs gleznas veidot kā vingrinājumu, līdz ar to ceļojumam nav galamērķa, tam ir bezgala daudz variāciju un attēlojamā iespēju. Tas var dalīties nelielos stāstos jeb darbu grupās.

Kā radās ideja konkrētajam darbam?

Ideja radās, pārvietojoties no viena punkta uz otru, tad uz nākamo un nākamo ar dažādiem transportlīdzekļiem. Arī domājot par melnā un baltā attiecībām. Par pāreju no melnā uz balto un cilvēkiem, kam pelēkais viņu domāšanā nepastāv. Domāju, kā tas izskatās. Vai tie ir kā animācijas kadri, kas ritmiski salikti viens aiz otra? Savā ziņā turpināju pirms gada uzgleznotās gleznu sērijas „Vingrinājums. Sveiciens no saules” ideju, kad attēli rodas viens aiz otra kā fotouzņēmumi. Tā arī šeit sākotnēji izdomāju, ka būs viens galvenais tēls, kurš sākumā sēž alā, nākamajā bildē viņš pārvietojas, iziet nākamajā kā oranžs triepiens, tad stāsta par saviem senčiem un pēc tam iziet klajumā.

Jūs ne tikai gleznojat, bet arī restaurējat. Kas šīm divām mākslas izpausmēm ir kopīgs un kas – atšķirīgs?

Kā darbošanās tās viena otru papildina, jo restaurējot es koncentrējos uz katru procesu, ko daru, un daru to mehāniski pēc iespējas precīzāk. Arī gleznošanā jābūt ļoti precīzām idejām un izpildījumā, taču jāļaujas arī radošajam, spontānajam. Nejauši, bet arī restaurācijas darbs ir kļuvis par iedvesmu manai gleznu sērijai, jo katrs darba process ir citādāks un notiek pēc kārtas.

Esat teikusi: „Brīdī, kad gleznoju, vados pēc tā, lai pilnībā dzīvotu idejā. Smeļos iedvesmu vispirms sev – dzīvojot un uztverot attēlu, skaņu, smaržu.” Kas ir Jūsu iedvesmas avoti?

Tie ir vienas dienas ceļojumi bez iepriekš izdomāta plāna, viss neprognozējams. Viss tas, kas notiek apkārt, turklāt notiek ar saasinātu ieinteresētību. Tad dienas beigās domās varu aplūkot pieredzēto notikumu kā mākslas darbu.

Pirms vairākiem gadiem, atbildot uz jautājumu par vērtību glezniecībā, jūs teicāt, ka „vērtība ir drosme, uzdrošināšanās un kaut kādas nenormālības, kad var just, ka cilvēks ir kārtīgi aizrāvis.” Vai šo gadu laikā vērtību skala mākslā ir mainījusies?

Tagad strādāju pie tā, lai sākotnējo aizrautību, impulsus izstrādātu tālāk. Process man vienmēr ir aizrautība, kuru rezultātā nonāku pie nākamajiem darbiem.

Kāda pēc Jūsu domām ir mākslinieka un mākslas loma sabiedrībā mūsdienās?

Mākslinieki iekustina sociālas tēmas, bet man ir svarīgi padarīt dzīvi interesantāku. Mani interesē vizuāla valoda, un es bieži iedarbojos tieši uz cilvēka maņām. Maņu pasaule un tāda līmeņa pasaules uztvere man ir svarīga - radīt kādas pozitīvas vibrācijas. Mākslinieka loma ir radīt diskusijas, kas vedina uz pārdomām. Es gleznoju arī domās, kad eju pa ielu, un šo sajūtu es turpinu darbnīcā uz audekla. Gleznošanai gatavojos, vērojot, kā gaisma krīt, kā vilciens brauc. Domāju, kā to pārnest krāsās un otas triepienos. Man tas nozīmē paralēlo tulkojumu. Ar šo brīnišķīgā vērojumu es vēlos dalīties.

Esat piedalījies grupu izstādēs daudzviet pasaulē, tostarp Eiropas Mākslas balvas nominantu izstādē Stambulā 2011. gadā un ceļojošajā projektā „Nozīmīgākie Latvijas laikmetīgie mākslinieki” Ņujorkā, Vašingtonā, Čikāgā un Rīgā 2012. gadā. Vai un kā mākslinieku maina šāda starptautiskā pieredze?

Māksliniekam veidojas kultūras kontakti, bet es kā māksliniece nemainu savu attieksmi pret to, ko daru.

Kas, Jūsaprāt, ir ietekmīgākais spēks mākslas pasaulē?

Attiecības. Manā mākslas pasaulē krāsu attiecības piedalās stāsta veidošanā.

Kāda, Jūsaprāt, ir Purvīša balvas nozīme Latvijas mākslā?

Tā veido kultūras dzīvi. Iezīmē punktus (nozīmīgas izstādes), no kuriem var atsperties. Tā pievērš plašāku sabiedrības daļu mākslai un veido pieredzi jebkurā skatītājā. Latvijas mākslā tā ir prestižākā balva.

Ko Jums pašai nozīmē nominācija Purvīša balvai?

Mans mērķis ir uztaisīt labu izstādi un parādīt to citiem. Nominācija man nozīmē atzinību.

Esat teikusi: „Ar glezniecību var pateikt ļoti daudz, un tas lielākoties attiecas tieši uz sajūtu pasauli.” Vai ir kas tāds, ko caur mākslu vēl neesat pateikusi, bet noteikti gribētu to izdarīt?

Ceru, ka ir daudzi un dažādi veidi, kā varu attēlot savas idejas. Noteikti vēlētos attīstīt tās svarīgākās.